

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 1 sierpnia 2013 r. pełnomocnik powódki T. P. wniósł o zobowiązanie pozwanego A. B. do wydania powódce zachodniej części działki o numerze (...), o obszarze ok. (...) arów, położonej w gminie N. J., graniczącej z nieruchomością pozwanego o numerze geodezyjnym (...), oraz o nakazanie pozwanemu opuszczenia tej nieruchomości wraz z rzeczami należącymi do niego; wniósł nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając tak sformułowane żądanie pełnomocnik powódki wskazał, iż położona w gminie N. J. nieruchomość oznaczona numerem geodezyjnym (...), stanowiąca obecnie własność powódki, została nabyta przez jej ojca w roku 1970 i od tej daty do dnia 4 czerwca 2013 r. jej granice nie ulegały zmianie. Od nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), należącej obecnie do pozwanego, odgraniczało ją wówczas ogrodzenie składające się z drewnianych kołków.

Pełnomocnik T. P. twierdził też, iż w miesiącu czerwcu 2013 r. pozwany zlecił Pracowni Geodezyjno Kartograficznej w D. przeprowadzenie czynności geodezyjnych w postaci wznowienia znaków granicznych pomiędzy przedmiotowymi działkami. Po oznaczeniu przez geodetę punktów granicznych pozwany usunął dotychczasowe ogrodzenie i, ustawiając nowe kołki graniczne, dokonał przesunięcia granicy. Powódka niezwłocznie po powzięciu informacji o dokonanej zmianie wezwała pozwanego do przywrócenia poprzedniego stanu posiadania.

Jednocześnie powódka wносиła, aby w przypadku, gdyby pozwany kwestionował w niniejszym procesie prawidłowość przebiegu granicy, jaki istniał do dnia 4 czerwca 2013 r. pomiędzy działkami o numerach (...), sąd dokonał – w trybie art. 36 ustawy o geodezji i kartografii – rozgraniczenia obu nieruchomości, uwzględniając przy tym okoliczność, iż zakres posiadania przez powódkę i jej poprzedników prawnych działki o numerze (...) pozostawał niezmienny przez okres ponad 42 lat.

Pełnomocnik pozwanego podczas rozprawy w dniu 19 lutego 2014 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 28 maja 2014 r. strona pozwana zaprzeczyła twierdzeniom powódki, iż posiadała ona sporną część nieruchomości przed dniem 4 czerwca 2013 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Umową sprzedaży, zawartą w dniu 29 czerwca 1970 r. w formie aktu notarialnego, sporządzonego w Państwowym Biurze Notarialnym w S.za numerem Repertorium A (...), H. K. (1) nabył do majątku wspólnego – z żoną H. K. (2) – od S. J. nieruchomości rolne położone na terenie wsi N. J., oznaczone numerami geodezyjnymi (...). Następnie, w wyniku odnowienia operatu ewidencji gruntów, działki powyższe zostały oznaczone numerem geodezyjnym (...)(dowód: wypis z aktu notarialnego, sporządzonego w dniu 29 czerwca 1970 r. w Państwowym Biurze Notarialnym w S.za numerem Repertorium (...) – k. 1 Zbioru dokumentów o numerze (...), włączonego następnie do akt księgi wieczystej o numerze (...), prowadzonej przez IV Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w S.; uwaga poczyniona przez geodetę uprawnionego na opisie i mapie, stanowiącej kartę 19 akt księgi wieczystej o numerze (...), prowadzonej przez IV Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w S.).

Następnie umową darowizny, zawartą w dniu 18 kwietnia 2000 r. w formie aktu notarialnego, sporządzonego w Kancelarii Notarialnej A. N. w S. za numerem Repertorium A (...), małżonkowie H. i H. K. (2) darowali swojej córce T. P. własność i posiadanie gospodarstwa rolnego o łącznej powierzchni (...), położonego we wsi N. J., w skład którego wchodziła m.in. działka oznaczona numerem geodezyjnym (...), zaś powódka owa darowiznę przyjęła (dowód: wypis z aktu notarialnego, sporządzonego w dniu 18 kwietnia 2000 r. w Kancelarii Notarialnej A. H.- Notariusza w S. za

numerem Repertorium A (...)– k. 14-18 akt księgi wieczystej o numerze (...), prowadzonej przez IV Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w S.).

Wyznaczone na gruncie granice posiadania działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...) (odpowiadającej działkom oznaczonym uprzednio numerami geodezyjnymi (...)) od chwili nabycia tej działki przez H. K. (1) do dnia 4 czerwca 2013 r. nie ulegały zmianom; granica posiadania między spornymi nieruchomościami przebiegała wzdłuż linii prostej od punktu oznaczonego w opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. w dniu 12 września 2014 r. numerem (...), leżącego na granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...), do punktu oznaczonego numerem (...), leżącego na granicy z drogą publiczną oznaczoną jako działka o numerze geodezyjnym (...), stanowiąca drogę publiczną [dowody: z zeznań złożonych przez świadków: J. C. (k. 165-166; k. 193 verte), H. K. (2) (k. 166-16; k. 193 verte) i J. L. (k. 167-168; k. 193 verte), z miejscowych oględzin (k. 61-62, k. 193-194), z opinii sporządzonych w formie pisemnej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. – k. 134-142, k. 276-282).

W wyniku częściowego wznowienia znaków granicznych pomiędzy działkami o numerach (...), sporządzonego przez geodetę uprawnionego T. K., następnie przyjętego do Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego pod numerem (...)– (...), obliczony został i wyznaczony w terenie stan prawny wynikający z planu scaleniowego wsi N.-J., sporządzonego w roku 1930.

W rezultacie prac biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości Z. P. dokonany został podział nieruchomości rolnej oznaczonej jako działka o numerze geodezyjnym (...) na dwie działki – oznaczone numerami geodezyjnymi (...); operat techniczny podziału tychże działek został przyjęty do zasobów (...) Ośrodka (...) w S. w dniu 8 września 2014 roku. Powstała w ten sposób nieruchomość gruntowa o powierzchni (...)ha, oznaczona numerem geodezyjnymi (...), stanowi przedmiot w niniejszej sprawie sporu (dowody: opinia sporządzona w formie pisemnej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. w miesiącu wrześniu 2014 r. – k. 276-282; ustne wyjaśnienia do tejże opinii, złożone przez biegłego mgr inż. Z. P. na rozprawie wyznaczonej na dzień 29 października 2014 r. – k. 306).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie strony powodowej w przedmiocie wydania spornej nieruchomości należało rozpatrywać w kontekście regulacji z art. 222 § 1 k.c.

W myśl zamieszczonego tam przepisu właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Treścią roszczenia windykacyjnego unormowanego w przepisie z art. 222 § 1 k.c. jest żądanie wydania rzeczy, które kieruje się przeciwko osobie władającej cudzą rzeczą bez podstawy prawnej. Stąd też roszczenie to określane jest czasami jako roszczenie „nieposiadającego właściciela” przeciwko „posiadającemu niewłaścicielowi”. Omawiane określenie oddaje sens i istotę tego roszczenia i wskazuje, że – w zasadzie – legitymowanym czynnie jest właściciel rzeczy, a legitymowaną biernie jest osoba faktycznie władająca cudzą rzeczą bez tytułu prawnego (por. Komentarz do art. 222 k.c. [w:] E. Gniewek, Kodeks cywilny. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe. Komentarz, Zakamycze 2001).

Zgodnie z ogólną regułą ciężaru dowodu, zawartą w art. 6 k.c., okoliczności, iż osobie windykującej przysługuje prawo własności, jak również ustalenia co do władania nieruchomością rzeczą bez podstawy prawnej przez pozwanego muszą być wykazane przez stronę powodową (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1992 r., II CRN 99/92, LEX nr 9086).

W niniejszej sprawie do oceny zasadności żądania powódki w pierwszej kolejności niezbędnym było ustalenie granic nieruchomości stanowiącej przedmiot sporu. W trakcie przeprowadzonego w dniu 21 października 2013 r. dowodu z miejscowych oględzin nieruchomości (k. 61-62) powódka wskazała obszar objęty żądaniem pozwu, którego granice

oznaczone zostały w opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. w dniu 7 stycznia 2014 r. (k. 134-142). Potwierdzone one zostały również wynikami dowodów z zeznań świadków: J. C. (k. 165-166; k. 193 verte), H. K. (2) (k. 166-16; k. 193 verte) i J. L. (k. 167-168; k. 193 verte) – uznanych przez Sąd za wiarygodne.

Sąd zważył jednocześnie, iż wskazanie granicy w wyroku windykacyjnym – w przypadku, gdy przedmiotem sporu jest przygraniczny pas gruntu – ma charakter wtórny, gdyż takie wskazanie bezpośrednio nie kształtuje treści rozstrzygnięcia, lecz stanowi jedną z jego przesłanek (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2007r., IV CSK 267/07, LEX nr 492179).

Dokonując ustaleń w przedmiocie wyznaczenia granic obszaru spornego, a więc obszaru stanowiącego różnicę w stanie posiadania przez strony procesu przygranicznych pasów gruntów należących do nieruchomości rolnych położonych w N. J., oznaczonych numerami geodezyjnymi (...), przed i po dniu 4 czerwca 2013 r., Sąd oparł się na dowodach ze sporządzonej w formie pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. – w dniach: 7 stycznia 2014 r. (k. 134-142) i 12 września 2014 r. (k. 276-282) – a nadto na złożonych przez tego biegłego w dniu 29 października 2014 r. ustnych wyjaśnieniach do tej ostatniej opinii (k. 306). Zdaniem Sądu w obu tych opiniach biegły sądowy w sposób klarowny, profesjonalny, rzetelny i przekonujący zaprezentował ustalenia niezbędne do orzekania o przedmiocie niniejszego postępowania. Prezentowane przez niego zestawienia oraz plany nie budzą żadnych zastrzeżeń Sądu co do fachowości i prawidłowości. To z kolei pozwala na poczynienie jednoznacznych ustaleń, niezbędnych do rozstrzygnięcia o przedmiocie niniejszego postępowania Wskazać zarazem należy, iż strony nie sformułowały żadnych zarzutów, dotyczących merytorycznej wartości opinii sporządzonych przez tegoż biegłego, co dodatkowo przekonuje o ich prawidłowości.

Artykuł 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r., Nr 193, poz. 1287 z późn. zm.) stanowi, iż „Sąd, przed którym toczy się sprawa o własność lub o wydanie nieruchomości albo jej części, jest właściwy również do przeprowadzenia rozgraniczenia, jeżeli ustalenie przebiegu granic jest potrzebne do rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy. W takim wypadku sąd w orzeczeniu zamieszcza również rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu nieruchomości.”

Przewidziana w art. 36 ustawy z 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne możliwość orzekania przez sąd właściwy w sprawie o wydanie nieruchomości lub jej części o rozgraniczeniu nieruchomości zachodzi jedynie wówczas, gdy do istoty sporu należy problem własności części nieruchomości czy też przygranicznego pasa gruntu; w takim przypadku sporna lub wątpliwa jest sama granica i ta okoliczność powoduje wystąpienie z żądaniem wydania nieruchomości lub jej części. Rozgraniczenie należy w takim przypadku do istoty rozstrzygnięcia, a jego dokonanie, o ile sąd uwzględni powództwo, jest konieczne i uzasadnione. (tak Sąd Najwyższy w p ostanowieniu z dnia 30 listopada 2007 r., IV CSK 267/07, LEX nr 492179).

Do istoty sporu, który w niniejszym procesie toczyli T. P. i A. B., należy właśnie problem własności części nieruchomości (czy też przygranicznego pasa gruntu).

Z uwagi jednak na dokonany w czasie trwania niniejszego postępowania podział nieruchomości rolnej położonej w N. J., oznaczonej numerem geodezyjnym (...), w wyniku którego wydzielona została nieruchomość o powierzchni (...)ha, oznaczona w opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. w dniu 12 września 2014 r. jako działka o numerze geodezyjnym (...), będąca przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu, zbędnym stało się przeprowadzenie postulowanego przez art. 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne rozgraniczenia nieruchomości położonych tamże, oznaczonych numerami geodezyjnymi (...).

Podział nieruchomości rolnej położonej w N. J., oznaczonej jako działka o numerze geodezyjnym (...), został dokonany w niniejszym procesie m. in. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu i trybu dokonywania podziałów nieruchomości (Dz. U. Nr 268, poz. 2663).

Sporządzona przez biegłego mgr inż. Z. P. m apa z projektem podziału nieruchomości zawiera w szczególności granice nieruchomości podlegającej podziałowi (por. § 9 ust. 1 pkt. 4 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2004 r.), co znosi, w opinii Sądu, konieczność wydania na podstawie art. 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne orzeczenie o rozgraniczeniu (stanowiącego samodzielny część wyroku).

W rozpoznawanej przez Sąd sprawie bezspornym było, iż przedmiot sporu znajduje się obecnie w faktycznym władaniu pozwanego.

A. B. zgłosił w niniejszym procesie zarzut braku po stronie powódki przymiotu legitymacji czynnej, twierdząc przy tym, że powódka nie jest właścicielem spornej rzeczy; zgłosił nadto zarzut własności, twierdząc, że to jemu przysługuje prawo do własności spornej części rzeczy.

Strona powodowa, dowodząc swoich uprawnień właścicielskich, powoływała się na nabycie prawa własności przez zasiedzenie bez uprzedniego uzyskania orzeczenia sądowego w tym przedmiocie – wskazując na okres samoistnego posiadania przedmiotowej nieruchomości przez powódkę i jej poprzedników prawnych, wynoszący blisko 43 lata.

Mając na uwadze konieczność rozstrzygnięcia w sprawie windykacyjnej, w której powód domaga się ochrony petytoryjnej, na podstawie aktualnego stanu prawnego, Sąd uznał, iż możliwe jest powołanie się przez stronę powodową na nabycie prawa własności również w drodze zasiedzenia. Zauważyć bowiem należy, iż posiadacz samoistny staje się z mocy prawa właścicielem nieruchomości w chwili wynikającej z obowiązujących przepisów prawnych, zaś orzeczenie w przedmiocie zasiedzenia ma charakter wyłącznie deklaracyjny (nie tworzy prawa, a tylko je potwierdza).

Podstawową przesłanką zasiedzenia jest samoistne posiadanie rzeczy. Stosownie do art. 336 k.c. charakteryzuje się ono tym, że posiadacz włada rzeczą w takim zakresie, jak to czyni właściciel, wykorzystując taką faktyczną możliwość władania rzeczą, do jakiej właściciel jest uprawniony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2012 r., IV CSK 118/12, LEX nr 1274996). Obecnie powszechnie się uważa, iż do przyjęcia samoistnego posiadania konieczne jest jednoczesne zaistnienie dwóch elementów: psychicznego – w postaci zamiaru władania rzeczą dla siebie (czyli animus rem sibi habendi) oraz materialnego – w postaci faktycznego władztwa nad rzeczą (corpus ; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2012 r., V CSK 505/11, LEX nr 1293976). Art. 339 k.c. wprowadza przy tym domniemanie, iż osobę, która faktycznie włada rzeczą, należy uważać za posiadacza samoistnego.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy prowadzi, zdaniem Sądu, do konkluzji, iż sporna część nieruchomości – o powierzchni (...)ha – od dnia 29 czerwca 1970 r. była w posiadaniu samoistnym H. K. (1) i H. K. (2) (którzy weszli w to posiadanie wraz z nabyciem nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem (...)), a następnie od dnia 18 kwietnia 2000 r. w posiadaniu T. P. (w wyniku dokonanej na jej rzecz darowizny). Jak wynika z zeznań świadków H. K. (2) (k. 166-167) i J. L. (k. 167-168) sporny pas graniczny stanowił część prowadzonego przez rodzinę K. gospodarstwa rolnego; uważali oni go za swoją własność i wykonywali nad nim swoje władztwo, przy czym uprawnienia właścicielskie H. K. (1) i H. K. (2) co do przedmiotowej nieruchomości nie były wówczas kwestionowane. Strona pozwana nie przedstawiła zaś żadnego dowodu pozwalającego na wykazanie, iż wykonywane przez poprzedników prawnych powódki władztwo nad przedmiotową nieruchomością nie stanowiło władztwa o cechach właścicielskich.

Kolejną – obok samoistnego posiadania – przesłanką zasiedzenia jest upływ czasu, przy czym długość wymaganego okresu samoistnego posiadania uzależniona jest od dobrej lub złej wiary posiadacza. Dla oceny kwalifikacji posiadania według kryterium dobrej czy złej wiary zasadnicze znaczenie ma sposób wejścia posiadacza samoistnego w posiadanie nieruchomości. Późniejsze powstanie złej wiary nie ma już żadnego znaczenia i w zasadzie nie wpływa na okres zasiedzenia.

Zgodnie z poglądami nauki prawa, dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym, przekonaniu posiadacza nieruchomości, iż przysługuje mu wykonywane przez niego prawo własności; z kolei zła wiara

to – najprościej rzecz ujmując – występująca po stronie władającego rzeczą świadomość braku takiego prawa. Przepis art. 7 k.c. wprowadza przy tym wzruszalne domniemanie dobrej wiary.

Zdaniem Sądu H. K. (1) i H. K. (2) należy przypisać przymiot dobrej wiary. Zauważyć powiem należy, iż poprzednicy prawni powódki, nabywając w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego nieruchomości rolną oznaczoną numerem geodezyjnym (...) – o ustalonych na gruncie i niespornych granicach – nie mogli być świadomi, iż w rzeczywistości, z uwagi na błędy pomiarowe, uzyskują prawo własności jedynie do części arendowanej uprzednio nieruchomości. Tym samym, stosownie do art. 172 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia wejścia w życie kodeksu cywilnego (tj. od dnia 1 stycznia 1965 r.) do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny (tj. do dnia 10 października 1990 r.; Dz.U. Nr 55, poz. 321), nabycie przez H. K. (1) i H. K. (2) – jako posiadaczy samoistnych w dobrej wierze – własności granicznego pasa gruntu w części, w jakiej nie przysługiwał im tytuł własności, nastąpiło po upływie dziesięciu lat nieprzerwanego posiadania. Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, iż w dniu 29 czerwca 1980 r. w drodze nabycia prawa własności przez zasiedzenie sporna nieruchomość została włączona do nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) (odpowiadającej nieruchomościom oznaczonym uprzednio numerami: (...) i (...)). Tym samym prawo to utracili dotychczasowi właściciele gruntu. Następnie umową darowizny, zawartą w dniu 18 kwietnia 2000 r. w formie aktu notarialnego, sporządzonego w Kancelarii Notarialnej A. H.-Notariusza w S. za numerem Repertorium A (...), małżonkowie H. i H. K. (2) darowali swojej córce T. P. nieruchomość gruntową oznaczoną numerem geodezyjnym (...), zaś powódka powyższą darowiznę wraz z obciążeniem przyjęła (dowód: wypis z aktu notarialnego, sporządzonego w dniu 18 kwietnia 2000 r. w Kancelarii Notarialnej A. H.-Notariusza w S. za numerem Repertorium A (...)- k. 14-18 akt księgi wieczystej o numerze (...), prowadzonej przez IV Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w S.).

Z zaprezentowanych wyżej ustaleń w sposób niewątpliwy wynika, iż powódce zarówno w dniu wniesienia pozwu, jak i w chwili orzekania o przedmiocie sporu przysługiwało prawo własności do spornej części nieruchomości, w związku z czym posiada ona w niniejszej sprawie legitymację czynną.

Stosownie do art. 222 § 1 k.c. pozwany w procesie windykacyjnym może w pierwszym rzędzie bronić się zarzutem skutecznego względem właściciela uprawnienie do władania jego rzeczą, przy czym uprawnienie to może wynikać: ze stosunku prawnorzeczowego (np. użytkowania, zastawu, służebności mieszkania, spółdzielczego prawa do lokalu), ze stosunku obligacyjnego (najem, dzierżawa, leasing, użyczenie), ze stosunku prawnego rodzinnego (wykonywany przez rodziców zarząd majątkiem dziecka) lub z przysługującego pozwanemu prawa zatrzymania.

Pozwany w toku sprawy nie powoływał się na żadne inne uprawnienie do władania rzeczą, niż wynikające z prawa własności. Jak wynika zaś z przedstawionych powyżej rozważań w przedmiocie zasiedzenia prawa własności, poprzednicy prawni A. B. utracili własności przedmiotowej nieruchomości w dniu 29 czerwca 1980 r.; tym samym nie przysługuje ono również pozwanemu i nie posiada on uprawnienia do władania nią.

Z uwagi więc na spełnienie przez powódkę przesłanek skutecznego dochodzenia ochrony petytoryjnej Sąd nakazał A. B., aby wydał T. P. nieruchomość rolną położoną w N. J., o powierzchni (...)ha, oznaczoną w opinii sporządzonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. w dniu 12 września 2014 r. – która to opinia i załączona do niej mapa z projektem podziału nieruchomości rolnej oznaczonej numerem (...) stanowią integralną część niniejszego orzeczenia – jako działka o numerze (...).

Odnosząc się zaś do żądania nakazania pozwanemu opuszczenia powyższej nieruchomości wraz z rzeczami należącymi do niego, zauważyć należy, iż jest to roszczenie o eksmisję, stosowane w odniesieniu do nieruchomości budynkowych lub lokalowych bezprawnie zajmowanych przez osobę pozwaną. W niniejszej sprawie spór dotyczył zaś nieruchomości gruntowej niezabudowanej; a zatem z uwagi na brak przedmiotu sporu nie było więc możliwe uwzględnienie powyższego żądania.

Powódka zgłosiła do tegoż procesu żądanie zobowiązania pozwanego A. B. do wydania powódce zachodniej części działki o numerze (...), o obszarze ok. (...) arów.

Ustalona przez biegłego sądowego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości mgr inż. Z. P. powierzchnia spornego obszaru wyniosła zaś (...)ha.

Dlatego też powództwo T. P. w pozostałej części Sąd oddalił – jako niezasadne (w punkcie II sentencji wyroku).

Rozstrzygnięcie zamieszczone przez Sąd w punkcie I sentencji wyroku nie może zostać, w ocenie Sądu, uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z treścią art. 5 k.c. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W niniejszej sprawie powódce przysługuje bez wątpienia uprawnienie do domagania się wydania nieruchomości przez pozwanego. Działanie skierowane do realizacji tego uprawnienia może być także uznane za wykonywanie prawa ze względu na brak sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Prawo własności jest najszerszym i najpełniejszym prawem podmiotowym ze wszystkich praw rzeczowych. Spośród wielu uprawnień związanych z prawem własności właścicielowi przysługuje przede wszystkim uprawnienie do korzystania z rzeczy i uprawnienie do rozporządzania rzeczą. Powód w chwili obecnej nie może tych uprawnień realizować.

Brak akceptacji na korzystanie z rzeczy przez osobę, która nie dysponuje do niej tytułem prawnym, i wyrażenie chęci skorzystania z prawa o najbardziej bezwzględny charakter nie może być w zasadzie zakwalifikowane jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Domniemanie przemawia bowiem za tym, że ten, kto korzysta z tego prawa, czyni to w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego. Dopiero istnienie szczególnych okoliczności może to domniemanie obalić i pozwolić na zakwalifikowanie określonego zachowania jako nadużycia prawa, nie zasługującego na poparcie z punktu widzenia zasad współżycia społecznego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1985 r., III CRN 343/85, OSNC 1986/10/161; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 czerwca 2013 r., I ACa 263/13, LEX nr 1335608).

Nie może też wreszcie powoływać się na naruszenie zasad współżycia społecznego ten, kto sam je narusza – jak pozwany w sprawie niniejszej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., I CSK 632/12, LEX nr 1353432).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy postanowił w myśl art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. (zgodnie z zasadą kompensaty kosztów procesu i przy uznaniu, że powódka wygrała sprawę w 0,789 części) oraz na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 i § 10 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. Nr 461), a także w myśl części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r., poz. 1282 z późn. zm.).

W skład kosztów procesu poniesionych przez powódkę wchodzi: uiszczona przez nią opłata stała od pozwu – w wysokości 200,00 zł [ustalona w oparciu o przepis z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 z późn. zm.)], wynagrodzenie działającego w jej imieniu pełnomocnika – w wysokości 360,00 zł, opłata skarbową równą 17,00 zł, uiszczona w związku z czynnością udzielenia pełnomocnictwa i zaliczki na poczet wydatków – w łącznej kwocie 6.740,65 zł (wykorzystane przez Sąd do momentu wyrokowania do kwoty 5.329,87 zł) .

W skład kosztów procesu poniesionych przez pozwanego wchodzi: wynagrodzenie działającego w jego imieniu pełnomocnika – w wysokości 360,00 zł oraz opłata skarbową równą 17,00 zł, uiszczona w związku z czynnością udzielenia pełnomocnictwa.

Wysokość wynagrodzenia należnego z tytułu zastępstwa procesowego strony pozwanej Sąd ustalił na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 i § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Z uwagi na stopień, w jakim sprawę wygrała strona powodowa, tytułem zwrotu części kosztów procesu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.920,24 zł, w tym kwotę 284,04 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego.

Skarb Państwa skredytował tymczasowo wydatki na poziomie 108,94 zł.

Dlatego też Sąd z zaliczki uiszczonej przez powódkę T. P. w dniu 19 lutego 2014 r. w wysokości 500,00 zł, zapisanej w Księdze zaliczek sądowych pod poz. 26/14, przejął na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. kwotę 108,94 zł 14 (w punkcie IV sentencji wyroku).

Pozostałość tej zaliczki – w kwocie 184,10 zł – zostanie przez Sąd rozdysponowana po uprawomocnieniu się postanowienia, wydanego w dniu 22 października 2013 r. w przedmiocie przyznania biegłemu sądowemu Z. P. wynagrodzenia za wykonaną pracę i zwrot kosztów podróży z miejsca zamieszkania do miejsca wykonania czynności sądowej na wezwanie sądu (k. 66).

Sąd zwrócił nadto powódce T. P. ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S.– stosownie do regulacji art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – kwotę 687,75 zł – z zaliczki zapisanej w Księdze zaliczek sądowych pod poz. 135/14 (w punkcie V sentencji wyroku).__